

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om förverkandepåföljder

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 juni 2000 regeringens proposition med förslag till revidering av lagstiftningen om förverkandepåföljder (RP 80/2000 rd) till lagutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av 2 kap. 16 § strafflagen (LM 144/2000 rd — Sulo Aittoniemi /alk), som remitterats till utskottet den 15 november 2000.

- statsåklagare Jukka Rappe, Riksåklagarämbetet
- kriminalöverinspektör Jari Liukku, Central-kriminalpolisen
- häradsfogde Yrjö Forsberg, exekutionsverket i Helsingfors härad
- advokaten Markku Fredman, Finlands Advokatförbund
- ombudsman Risto Rydman, Finlands Djurskyddsförening
- veterinär Henry Forsström
- professor Pekka Koskinen
- professor Ari-Matti Nuutila
- professor Pekka Viljanen.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i saken (GrUU 33/2000 rd). Utlåtandet ingår som bilaga till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Jukka Lindstedt, justitieministeriet
- riksdagens biträdande justitieombudsman Jaakko Jonkka
- regeringsrådet Kristiina Pajala, jord- och skogsbruksministeriet
- justitierådet Markku Arponen, högsta domstolen
- president Jussi Kivinen, Kouvola hovrätt
- tingsdomare Jukka Halme, Vanda tingsrätt

Samband med andra handlingar

I det första lagförslaget i propositionen föreslås att 8 kap. 7 och 12 § strafflagen om preskription av förverkandepåföljd skall ändras. Samma paragrafer har föreslagits bli ändrade också i en tidigare proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om straffrättslig preskription (RP 27/1999 rd). Riksdagen har avgett sitt svar om propositionen, men republikens president har inte stadfäst lagförslagen i den. Bestämmelserna om preskription av förverkandepåföljd måste ses över och harmoniseras med bestämmelserna i 8 kap. strafflagen, när den proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om straffrättslig preskription (RP 45/2001 rd) som lämnades den 27 april 2001 behandlas.

Utskottet har samtidigt att behandla och lämna utlåtande om regeringens proposition med

förslag till lagar om skydd för informationssamhällets tjänster samt om ändring av 38 kap. strafflagen och vissa kommunikationslagar (RP 146/2000 rd). Med tanke på en harmonisering av

bestämmelserna om förverkandepåföljd har utskottet beslutat lämna utlåtande till trafikutskottet när detta betänkande är färdigt.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår ett nytt 10 kap. i strafflagen med allmänna bestämmelser om förverkandepåföljder med avseende på tillämpningsområdet. Samtidigt föreslås merparten av bestämmelserna om förverkande både i strafflagen och den övriga lagstiftningen bli upphävda. De gällande bestämmelserna om förverkandepåföljder är osamordnade och svarar inte mot de allmänna principerna i totalreformen av strafflagen.

I 10 kap. strafflagen föreskrivs om förverkande av vinningen av brott samt av hjälpmedel vid brott, det som tillverkats genom brott och egendom som har varit föremål för brott och om sekundärt värdeförverkande. I lagen skall också tas in bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för förverkandepåföljd.

I kapitlet skall likaså föreskrivas om inskränkningar i förverkandet och när förverkandepåföljd inte behöver dömas ut. I kapitlet ingår dessutom bestämmelser om förhållandet mellan vinningen av ett brott och skadestånd som motsvarar vinningen samt om skydd för innehavaren av en säkerhetsrätt.

Nuförtiden döms en förverkandepåföljd ut på tjänstens vägnar. Enligt förslaget skall en förverkandepåföljd dömas ut bara om åklagaren eller någon annan tjänsteman som har rätt till det eller i vissa fall en målsägande yrkar på det. Åkla-

garen föreslås ha rätt att avstå från att yrka på förverkande i vissa fall.

I lagen föreslås en ny bestämmelse om utvidgat förverkande av vinning. För att vinningen av ett brott skall förverkas krävs det vanligen att det har kunnat visas att ett brott har begåtts, att någon har beretts vinning genom brottet och vem denna person är. Utvidgat förverkande av vinning kan i sin tur dömas ut när någon har begått ett grovt brott i syfte att få ekonomisk vinning. I så fall kan också annan egendom än sådan som bevisligen har erhållits genom brott dömas förverkad, om det inte görs sannolikt att egendomen har förvärvats på lagligt vis.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft tre månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

Lagmotionen

I lagmotion (LM 144/2000 rd) föreslås att 2 kap. 16 § strafflagen kompletteras med ett nytt 4 mom. om att den som gjort sig skyldig till grovt rattfylleri skall dömas ha förverkat sitt motorfordon eller värdet av motorfordonet till staten, om en utomstående omkommer eller ådrar sig en bestående kroppsskada i en trafikolycka som orsakats av den skyldige till grovt rattfylleri.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Revideringen av förverkandepåföljderna är ett led i den totala strafflagsreformen. De gällande bestämmelserna är i vissa delar föråldrade, finns spridda över ett antal speciallagar och är inte all-

tid sinsemellan konsekventa till innehållet. Det är en klar och korrekt lösning att koncentrera de bestämmelser om förverkandepåföljder som har allmän räckvidd till ett nytt 10 kap. i strafflagen. De nya allmänna bestämmelserna skall tilläm-

pas i samband med både strafflagen och straffbestämmelser som står utanför den. Därmed behöver inga hänvisningsbestämmelser om förverkandepåföljder tas in i olika lagar. Särskilda bestämmelser är motiverade bara när det finns motiverad anledning att avvika från de allmänna bestämmelserna. Med hänsyn till lagstiftningens klarhet skall den här tillämpade regleringstekniken konsekvent följas i framtiden.

Det viktigaste nya i propositionen är en bestämmelse om utvidgat förverkande av vinning. Utskottet ansåg att påföljden behövdes på grund av allvarlig brottslighet som ger betydande ekonomisk vinning, inte minst narkotikabrottslighet.

Utskottet tillstyrker lagförslagen men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av strafflagen

8 kap. Om preskription

7 §. I paragrafen föreskrivs om preskription av en förverkandepåföljd. Enligt den gällande och den föreslagna bestämmelsen får en förverkandepåföljd inte dömas ut, om straff för gärningen inte får dömas ut på grund av preskription. Men den kortaste preskriptionstiden för ett yrkande på förverkande är nuförtiden fem år. Bestämmelsen har betydelse vid sådana brott där åtalsrätten preskriberas på två år. Utskottet föreslår att den särskilda preskriptionstiden för en förverkandepåföljd inte skall slopas, utan att paragrafen kompletteras med en bestämmelse om den. Förslaget svarar mot en bestämmelse som utskottet tidigare föreslagit och som godkänts av riksdagen. Den ingår i riksdagens svar om en lag som republikens president beslutat att inte stadfästa (LaUB 1/2001 rd — RP 27/1999 rd och RSv 6/2001 rd).

12 §. Utskottet föreslår vissa språkliga preciseringar i paragrafens lydelse.

10 kap. Om förverkandepåföljder

1 §. *De allmänna förutsättningarna för förverkandepåföljd.* Enligt 2 mom. kan förverkandepåföljd också bestämmas om gärningsmannen vid tidpunkten för gärningen inte har fyllt femton år eller är otillräknelig eller befriad från straffansvar. Enligt momentmotiveringen kan en juridisk person dömas till förverkandepåföljd även om ingen enskild gärningsman döms till straff. Men detta framgår inte av momentet och därför föreslår utskottet att bestämmelsen kompletteras med en ny 3 punkt i saken.

2 §. *Förverkande av vinning.* Paragrafens 3 mom. gäller förhållandet mellan konfiskation av vinning och skadestånd. Enligt momentet döms vinning inte förverkad till den del den har återburits eller den har dömts eller döms att betalas till den kränkta i form av skadestånd eller återbäring av obehörig vinst. Enligt momentets motivering är meningen att vinningen inte heller konfiskeras när den redan dömts att betalas till den kränkta (s. 23/II). Utskottet föreslår en precisering för att bestämmelsen skall svara mot syftet i motiveringen.

3 §. *Utvidgat förverkande av vinning.* I paragrafen föreskrivs om en ny typ av förverkande av vinning genom brottslig verksamhet. Grundlagsutskottet bedömer i sitt utlåtande paragrafen med tanke på skyddet för egendom, som är tryggt i 15 §, och den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § grundlagen. Enligt grundlagsutskottet är det klart att bestämmelsen i 15 § 1 mom. grundlagen inte skyddar egendom som en person förvärvat genom brott eller som direkt anknyter till hans brottsliga verksamhet. Å andra sidan ställer grundlagen och framför allt bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter i den vissa gränser för vilka gärningar som kan göras straffbara genom lag och vilket slag av straffpåföljder eller andra påföljder som kan kopplas till brotten. Vinningen av brott döms förverkad till staten, eftersom det inte får vara ekonomiskt lönsamt att begå brott. Därmed anser grundlagsutskottet att argumenten för de fö-

reslagna bestämmelserna om utvidgat förverkande av brott är acceptabla.

Med tanke på exaktheten i bestämmelserna om egendomsskydd är det enligt grundlagsutskottets mening en brist att inskränkningarna i sådan egendom som kan omfattas av utvidgat förverkande av vinning inte framgår av den huvudsakliga bestämmelsen om saken. Enligt lydelsen i 1 mom. förefaller det som om förverkandepåföljden även kunde gälla egendom som förvärvats eller samlats på laglig väg.

Grundlagsutskottet menar att de grundläggande rättigheterna inte heller vad ordalydelsen beträffar bör kringskäras i bestämmelser mer än vad som är nödvändigt. I samband med en straffrättslig reglering är det dessutom skäl att ta hänsyn till de krav på exakthet och noggrannhet som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen i 8 § grundlagen. Därför anser grundlagsutskottet att paragrafens 1 mom. om utvidgad konfiskering av vinning bör preciseras för att det bättre skall svara mot förslagets huvudsakliga syfte. Av bestämmelsen bör framgå att förverkande kan dömas ut bara i fråga om sådan egendom som förvärvats genom brott eller om det finns motiverad anledning att misstänka att egendomen har ett sådant ursprung.

Grundlagsutskottet noterar att den omvända bevisbördan inte obetingat står i samklang med garantierna för rättvis rättegång i 21 § 2 mom. grundlagen och närmare bestämt kravet på att en person har rätt att bli betraktad som oskyldig tills skuld lagligen har bevisats. Den föreslagna bestämmelsen om omvänd bevisbörda gäller dock inte en persons skuld utan den egendom han besitter har sitt ursprung. Förslaget kan anses stå i linje med de allmänna principerna om delad bevisbörda. Vanligen kan den som en viss egendom har påträffats hos bäst bevisa ägandeförhållande och ursprung. Med tanke på svarandens rättssäkerhet är det skäl att understryka att bevisbördan inte bör lyftas över på svaranden, om påståendet om egendomens brottsliga ursprung inte är objektivt sett motiverat och underbyggt med adekvata fakta. Det är enligt grundlagsutskottet viktigt att gränsen för att lyfta över bevisbördan är tillräckligt hög vid avgörande av om

förverkandepåföljd skall dömas ut eller inte och att det vid förfarandet inte ställs oskäligen krav för när svaranden kan anses ha gjort det sannolikt att egendomen har ett lagligt ursprung.

Utifrån grundlagsutskottets utlåtande och kommentarerna från de sakkunniga lagutskottet hört föreslår utskottet att paragrafen ändras. Omvänd bevisbörda föreslås bli slopad, vilket betyder att det är åklagaren som på normalt vis har bevisbördan. För att utvidgat förverkande av vinning skall kunna utnyttjas på ett tillräckligt effektivt vis ställs inte lika stora krav på åklagarens bevisskyldighet som på bevis som krävs för att straff skall kunna dömas ut. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras också så till vida att det framgår på vilket sätt förvärvad egendom kan bli föremål för förverkandepåföljd.

Paragrafens 1 mom. ställer inget som helst villkor för allvarligheten eller arten av det brott genom vilket egendomen har förvärvats. Denna öppenhet kan bli problematisk. Därför föreslår utskottet att momentet kompletteras med villkoret att det måste finnas anledning att anta att egendomen helt eller delvis har sitt ursprung i ett brott som inte kan anses obetydligt. Det brott som nämns i slutet av momentet måste ligga i samma allvarlighetsklass som brotten i början av momentet, som ger anledning att tillämpa bestämmelsen.

Utvidgat förverkande av vinning kan också riktas till en part som nämns i 2 mom., om det finns skäl att anta att egendom har överförs till denne. Bevisgränsen är densamma som vid förutsättningar för beslag enligt 4 kap. 1 § tvångsmedelslagen. Enligt motiveringen (s. 26/II) tillämpas utvidgad konfiskation av vinning endast när det är fråga om att vinningen har dolts, försetts utom räckhåll för verkställigheten eller någon annan motsvarande grund. Denna inskränkning framgår dock inte av bestämmelsen. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med ett villkor om överföringens syfte.

I första meningen i föreslagna 3 mom. föreskrivs att förverkandepåföljd dock inte döms ut, om svaranden gör sannolikt att egendomen har förvärvats på laglig väg. Utskottet föreslår ovan att den omvända bevisbördan slopas och att be-

visbördan i stället skall påföras åklagaren. Det föreslår att momentets första mening stryks med anledning av detta.

Vid utfrågningen av sakkunniga ställdes frågan vilken effekt en tidigare dom om förverkandepåföljd som vunnit laga kraft har på utvidgat förverkande av vinning. Enligt erhållen utredning hindrar rättskraften hos en tidigare dom som gäller normal vinning inte att utvidgat förverkande av vinning döms ut vid en ny rättegång. I föreslagna 10 kap. 2 och 3 § är det fråga om olika typer av konfiskation. Därför hindrar rättskraften inte att ett nytt yrkande framställs. I den tidigare domen enligt 10 kap. 2 § som förkastar yrkandet sägs ingenting om de egendomsposter som önskas konfiskerade i en ny rättegång med stöd av 10 kap. 3 §.

Med avvikelse från det normala uppmanar regeringen i propositionsmotiveringen att alltid tillämpa bestämmelsen om utvidgad konfiskation av vinning försiktigt och efter noggrant övervägande (s. 15/II). Påföljden är inte heller avsedd att tillämpas på normala egendomsposter (s. 26/I). Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamheten vid det som uttalas i motiveringen och uppmanar att ytterligare bedöma förslagets lagstiftningstekniska detaljer och sambandet med 2 § om normalt förverkande av vinning av brott.

Lagutskottet har noga övervägt grundlagsutskottets anmärkningar och de utfrågade sakkunnigas åsikter. Det är fråga om en ny typ av bestämmelse om förverkandepåföljd som det är skäl att ställa sig kritisk till. Men bestämmelser av detta slag ingår i många andra länders lagstiftning och behövs också hos oss för att bekämpa allvarlig brottslighet för betydande ekonomisk vinning och för effektivisering av konfiskationen av vinning. Hållningen till bestämmelsen har varit exceptionellt reserverad och i motiveringen uppmanas till särskilt noggrant övervägande vid tillämpningen. Därför är det enligt utskottets mening nödvändigt att tillämpningspraxis i fråga om bestämmelsen noga följs upp och att åtgärder vidtas på grund av eventuella olägenheter. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande*).

5 §. *Förverkande av annan egendom*. Utskottet föreslår en sådan precisering i 2 mom. att där i stället för hänvisningen till 1 mom. i början av momentet nämns de föremål och den egendom som förverkandepåföljden gäller.

7 §. *När förverkandepåföljden förfaller*. Domstolen kan enligt 1 mom. bestämma att förverkandepåföljden förfaller, om det görs behövliga ändringar i egendomen eller om i fråga om dem annars förfars på ett sådant sätt som anges i domen och som gör förverkandepåföljden överflödigt. Lydelsen lämnar det öppet om målet kan avgöras vid en separat rättegång eller inte. Därför föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras så att det framgår att målet avgörs i samband med yrkandet på förverkande.

8 §. *Förverkande av värde*. I 3 mom. i den finska texten föreslås en språklig precisering, som inte påverkar den svenska texten.

40 kap. *Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare*

4 §. *Förverkandepåföljd*. Den första hänvisningen i paragrafen måste justeras så att den gäller kapitlens 1—3 §.

46 kap. *Om regleringsbrott och smuggling*

1 § (Ny). *Regleringsbrott*. I paragrafens 11 punkt föreskrivs att brott mot eller försök till brott mot en i förordningar om kapitalrörelser, betalningar eller avbrytande eller begränsning av andra ekonomiska förbindelser som utfärdas med stöd av artikel 73 g eller artikel 228 a i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och som hör till Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik stadgad eller med stöd av nämnda stadganden eller rättsakter meddelad regleringsföreskrift är straffbart.

Artikelnumreringen i EG-fördraget har ändrats i och med att Amsterdamfördraget trädde i kraft. Eftersom utskottet i samband med det åtonde lagförslaget föreslår att artikelhänvisningarna skall uppdateras bör också artikelhänvisningarna i strafflagen korrigeras till att gälla ar-

tiklarna 60 och 301 i EG-fördraget. På grund av detta måste lagens ingress ses över.

6. Lag om ändring av 73 § kärnenergilagen

Bestämmelsen om värdekonfiskation föreslås bli struken i 73 § 2 mom. och att de allmänna bestämmelserna i 10 kap. strafflagen tillämpas på förverkandepåföljderna. Med hänsyn till att momentets 4 punkt har ändrats genom lag 738/2000, måste punktens lydelse och lagens ingress ses över.

8. Lag om ändring av 4 § lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen

2 a § (Ny). I paragrafens 1 mom. finns en hänvisning till artiklarna 73 g och 228 a i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. Artikelnumreringen i EG-fördraget har förändrats i och med att Amsterdamfördraget trädde i kraft. Därför föreslår utskottet att artikelhänvisningarna korrigeras till att gälla artiklarna 60 och 301 i EG-fördraget.

I momentet föreskrivs också att närmare bestämmelser om genomförandet av de förordningar som utfärdas med stöd av artiklarna ges genom förordning av statsrådet. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 262/1996 rd) kan bestämmelserna gälla t.ex. procedurregler om beviljande av dispens och bestämmelser som gäller övervakningen av efterlevnaden av sanktionerna. Exemplen visar att bestämmelsen avser normbeslut, som det enligt gällande grundlag kan utfärdas närmare bestämmelser om genom förordning av statsrådet i stället för beslut av statsrådet som tidigare. I detta sammanhang används den tidigare benämningen "bestämmelser". Utskottet föreslår att momentet justeras på detta sätt.

Eftersom utskottet föreslår ändringar i 2 a §, måste lagens rubrik och ingress ändras.

4 §. Enligt paragrafen föreskrivs om straff för brott eller försök till brott mot en regleringsföre-

skrift som någon myndighet har meddelat med stöd av denna lag samt för brott eller försök till brott mot förordningar om kapitalrörelser, betalningar eller avbrytande eller begränsning av andra ekonomiska förbindelser som utfärdas med stöd av artikel 73 g eller artikel 228 a i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och som hör till Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i 46 kap. 1—3 § strafflagen. Utskottet föreslår att också dessa artikelhänvisningar uppdateras.

13. Lag om ändring av 8 § lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik

Genom lag 434/2000 har lagens 8 § kompletterats med ett nytt 2 mom. och paragrafrubriken ändrats. Av denna orsak bör paragrafrubriken och lagens ingress ses över, och efter den föreslagna bestämmelsen bör en bruten linje som anger 2 mom. läggas till.

15. Lag om ändring av 41 § foderlagen

Bestämmelsen om förverkandepåföljd i 41 § 1 mom. föreslås bli upphävd. Eftersom 4 punkten i momentet har ändrats genom lag 228/2001, bör punktens lydelse och lagens ingress justeras.

16. Lag om ändring av 19 § lagen om handel med utsäde

Bestämmelsen om förverkandepåföljd föreslås bli struken i 19 § 1 mom. Lagen den 26 februari 1993 om handel med utsäde (233/1993) har upphävts genom en lag av den 4 augusti 2000 med samma namn (728/2000) och därför bör lagförslaget förkastas.

20. Lag om upphävande av vissa bestämmelser om förverkandepåföljder

1 §. Genom denna lag upphävs sådana bestämmelser i olika lagar som föreskriver enbart om förverkandepåföljder och som inte innehåller särskilda föreskrifter som inte omfattas av de

nya bestämmelserna i 10 kap. strafflagen. Bestämmelser av detta slag ingår också i 35 § i den nya lagen om handel med utsäde (728/2000), 14 § lagen om ädelmetallarbeten (1029/2000) och 35 § 2 mom. lagen om posttjänster (313/2001). Utskottet föreslår att dessa bestämmelser upphävs.

Lagmotionen

Lagmotion LM 144/2000 rd. Utskottet föreslår att 2 kap. 16 § strafflagen upphävs och att det föreskrivs om förverkande av hjälpmedel vid brott i 10 kap. 4 § i överensstämmelse med vad regeringen föreslår. Av utskottets hållning följer att lagmotionen måste förkastas.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att det 2—5, 7, 9—12, 14, 17—19 och 21 lagförslaget godkänns utan ändringar,

att det 16 lagförslaget förkastas,

att det 1, 6, 8, 13, 15 och 20 lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag),

att lagmotion LM 144/2000 rd förkastas och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 kap. 16 §, 17 kap. 23 § 4 mom., 33 kap. 7 §, 37 kap. 13 §, 44 kap. 4 § 3 mom. och 5 § 2 mom. samt 46 kap. 8—13 §,

av dessa lagrum 2 kap. 16 § sådan den lyder i lagarna 143/1932 och 413/1974, 17 kap. 23 § 4 mom. sådant det lyder i lag 563/1998, 33 kap. 7 §, 37 kap. 13 § samt 46 kap. 9—11 och 13 § sådana de lyder i lag 769/1990, 46 kap. 8 § sådan den lyder i nämnda lag 769/1990 och i lag 951/1999, 46 kap. 12 § sådan den lyder i nämnda lag 951/1999 och 44 kap. 4 § 3 mom. sådant det lyder i lag 44/1919,

ändras 8 kap. 7 och 12 §, 17 kap. 23 § 2 och 3 mom., 32 kap. 6 a §, 40 kap. 4 §, 46 kap. 1 § och 50 kap. 6 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 8 kap. 7 och 12 § i lag 138/1973, 17 kap. 23 § 2 och 3 mom. i lag 563/1998, 32 kap. 6 a § i lag 1304/1993, 40 kap. 4 § i lag 792/1989, 46 kap. 1 § sådan den lyder i nämnda lag 769/1990 och i lag 706/1997 och 50 kap. 6 § i nämnda lag 1304/1993, samt

fogas till lagen ett nytt 10 kap. i stället för det 10 kap. som upphävts genom lag 563/1998, som följer:

8 kap.

Om preskription

7 §

En förverkandepåföljd får inte dömas ut, om straff för gärningen inte får dömas ut på grund av preskription. *Den kortaste preskriptionstiden för yrkande på förverkande är dock fem år.* Om yrkandet på förverkande gäller ett sådant hjälpmedel vid brott som avses i 10 kap. 4 § eller annan egendom som avses i 10 kap. 5 §, preskriberas yrkandet dock inte.

12 §

En förverkandepåföljd *får inte verkställas* när tio år har förflutit från den dag då den lagkraftvunna domen gavs. Om förverkandepåföljden gäller ett sådant hjälpmedel vid brott som avses i 10 kap. 4 § eller annan egendom som avses i 10 kap. 5 §, preskriberas *verkställigheten* av förverkandepåföljden dock inte.

10 kap.

Om förverkandepåföljder

1 §

De allmänna förutsättningarna för förverkandepåföljd

(1 mom. som i RP)

Förverkandepåföljd kan också bestämmas på grund av en straffbar gärning där

1) gärningsmannen vid tidpunkten för gärningen inte har fyllt femton år eller är otillräknelig, *(utesl.)*

2) gärningsmannen är befriad från straffansvar med stöd av 3 kap. 9 eller 10 § eller 10 a § 1 mom. eller på någon annan motsvarande grund, *eller*

3) *en juridisk person med stöd av 9 kap. kan dömas till straff, även om det inte kan utredas vem gärningsmannen är eller om gärningsmannen av någon annan anledning inte döms till straff. (Ny)*

2 §

Förverkande av vinning

(1 och 2 mom. som i RP)

Vinning döms inte förverkad till den del den har återburits eller *dömts eller* döms att betalas till den kränkta i form av skadestånd eller återbäring av obehörig vinst. Om yrkande på skadestånd eller återbäring av obehörig vinst inte har framställts eller om ett sådant yrkande ännu inte har avgjorts när avgörande meddelas med anledning av yrkandet på förverkande, döms förverkandepåföljden ut.

3 §

Utvidgat förverkande av vinning

Egendom kan dömas helt eller delvis förverkad till staten

1) hos den som konstateras ha gjort sig skyldig till ett brott som kan bestraffas med fängelse i minst fyra år eller som konstateras ha gjort sig skyldig till straffbart försök till ett sådant brott eller till ett brott som avses i 32 kap. 1 §, 46 kap. 4 §, 50 kap. 1 eller 4 § eller till ett brott som avses i 82 § alkohollagen (459/1968), samt

2) hos den som har varit delaktig i ett sådant brott som avses i 1 punkten, och hos den på vars vägnar eller till vars förmån brottet har begåtts, om brottet är av sådan art att det kan medföra avsevärd ekonomisk vinning *och om det finns skäl att anta att egendomen helt eller delvis har sitt ursprung i brottslig verksamhet, som inte kan anses obetydlig.*

Egendom som avses i 1 mom. kan dömas helt eller delvis förverkad till staten också

1) hos den som står i ett sådant förhållande (*närstående*) som avses i 3 § 1 mom. lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) till en person som avses i 1 mom., samt

2) hos en enskild näringsidkare, ett bolag eller någon annan sammanslutning eller en stiftelse som står i ett sådant förhållande som avses i 3 § 2 mom. 1 och 2 punkten lagen om återvinning till konkursbo till en person som avses i 1 mom. eller till en närstående till denna person,

om det finns skäl att anta att egendomen har överförts till någon av de ovan nämnda *i syfte att undgå förverkandepåföljd eller skadeståndsskyldighet*.

(Utesl.) Förverkandepåföljd enligt 2 mom. döms inte ut, om egendomen har överförts tidigare än fem år innan ett brott som avses i 1 mom. har begåtts.

(4 mom. som i RP)

4 §
(Som i RP)

5 §

Förverkande av annan egendom

(1 mom. som i RP)

Föremål och egendom som *har framställts, tillverkats eller fått till stånd genom ett brott eller som har varit föremål för brott* kan dömas förverkade antingen helt eller delvis, om förverkandepåföljden är nödvändig

1) på grund av att föremålen eller egendomen har egenskaper som gör dem skadliga för hälsan eller miljön,

2) för att nya brott skall kunna förebyggas, och föremålet är särskilt lämpat som brottsobjekt eller för brottslig användning,

3) för att syftet med bestämmelser om reglering eller om import eller export skall kunna uppnås eller

4) för att syftet med bestämmelser om skydd av naturen eller miljön skall kunna uppnås.

(3 mom. som i RP)

6 §
(Som i RP)

7 §

När förverkandepåföljden förfaller

När domstolen avgör ett yrkande på förverkande kan den med svarandens samtycke be-

stämma att förverkandepåföljden förfaller, om det i föremål eller egendom som avses i 4 eller 5 § inom utsatt tid görs de ändringar som nämns i domen eller om i fråga om dem annars förfars på ett sådant sätt som anges i domen och som gör förverkandepåföljden överflödig.

(2 och 3 mom. som i RP)

8—11 §
(Som i RP)

17 kap.

Om brott mot allmän ordning

23 §
(Som i RP)

32 kap.

Om häleribrott

6 a §
(Som i RP)

40 kap.

Om tjänstebrott och brott som begås av offentligt anställda arbetstagare

4 §

Förverkandepåföljd

Gärningsmannen eller den på vars vägnar eller till vars förmån han har handlat skall dömas att till staten förverka den gåva eller förmån som erhållits genom ett brott som avses i 1—3 §, eller dess värde. I fråga om förverkande av annan egendom iakttas 10 kap.

46 kap.

Om regleringsbrott och smuggling

1 § (Ny)

Regleringsbrott

Den som bryter mot eller försöker bryta mot en i

11) förordningar om kapitalrörelser, betalningar eller avbrytande eller begränsning av andra ekonomiska förbindelser som utfärdas med stöd av artikel 60 eller artikel 301 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och

som hör till Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik

stadgad eller med stöd av nämnda stadganden eller rättsakter meddelad regleringsföreskrift, skall för *regleringsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

50 kap.

Om narkotikabrott

6 §

(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

6.**Lag****om ändring av 73 § kärnenergilagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 73 § 2 och 3 mom., *av dessa lagrum 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 738/2000*, som följer:

73 §

Förverkandepåföljd

Med anledning av ett brott som avses i 72 § 1 mom. skall

1) kärnanläggningar som uppförts eller drivits,

2) gruvor eller anrikningsverk som inlett sin verksamhet och där producerad malm eller anrikad malm som innehåller uran eller torium,

3) kärnämne eller kärnavfall som framställts, innehafts, producerats, överlåtits, behandlats, använts, lagrats eller transporterats eller förts till

eller från landet och malm eller anrikad malm, innehållande uran eller torium, som förts till eller från landet, samt

4) ämnen, anordningar, aggregat och informationsmaterial på kärnenergiområdet som innehafts, *tillverkats*, *monterats*, överlåtits eller förts till eller från landet

dömas förverkade, om denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den har överträtts.

(3 mom. som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

8.

Lag**om ändring av 2 a och 4 § lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 december 1967 om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) 2 a § 1 mom. och 4 §, sådana de lyder i lag 705/1997, som följer:

2 a § (Ny)

Genom *förordning* av statsrådet meddelas vid behov närmare bestämmelser om genomförandet av de förordningar om kapitalrörelser, betalningar eller avbrytande eller begränsning av andra ekonomiska förbindelser som utfärdas med stöd av artiklarna 60 eller 301 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och som hör till Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

meddelat med stöd av denna lag samt för brott eller försök till brott mot förordningar om kapitalrörelser, betalningar eller avbrytande eller begränsning av andra ekonomiska förbindelser som utfärdas med stöd av artikel 60 eller 301 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och som hör till Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik bestäms i 46 kap. 1—3 § strafflagen (39/1889).

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

4 §

Om straff för brott eller försök till brott mot en regleringsföreskrift som någon myndighet har

13.

Lag**om ändring av 8 § lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 december 1994 om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) 8 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 434/2001 som följer:

8 §

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)*Förverkandepåföljd*

(1 mom. som i RP)

15.**Lag****om ändring av 41 § foderlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i foderlagen av den 5 juni 1998 (396/1998) 41 § 1 mom. *sådan det lyder delvis ändrat i lag 228/2001* som följer:

41 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet

1) för utsläppande på marknaden tillverkar, släpper ut på marknaden, använder, importerar eller exporterar foderfabrikat i strid med 4—12 § eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av dessa eller i strid med den begränsning som avses i 13 §,

2) för utsläppande på marknaden tillverkar, släpper ut på marknaden, använder eller importerar foderfabrikat som inte uppfyller kraven för foderfabrikat i 20 § eller i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) bedriver sådan vilseledande marknadsföring som avses i 21 §,

4) försummar att iaktta de föreskrifter eller bestämmelser om tillverkning, transport, upplagring eller egenkontroll av foderfabrikat som anges i 16 § eller med stöd av den,

5) försummar den anmälningsskyldighet som nämns i 14 eller 19 § eller som har fastställts med stöd av 30 § 3 mom. eller 31 § 1 mom.,

6) försummar att föra register eller sin upplysningsplikt enligt 15 §,

7) försummar att ansöka om godkännande enligt 17 § eller registrering enligt 18 §

skall för *förseelse mot foderlagen* dömas till böter, om inte strängare straff bestäms någon annanstans i lag.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

20.

Lag**om upphävande av vissa bestämmelser om förverkandepåföljder**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs

1) 8 kap. 6 § värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/1989) samt mellanrubriken före nämnda 6 §,

2) 48 § lagen den 20 december 1996 om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) samt mellanrubriken före nämnda 48 §,

3) 185 § 3 mom. markanvändnings- och bygglagen av den 5 februari 1999 (132/1999),

4) 53 § kemikalielagen av den 14 augusti 1989 (744/1989),

5) 2 § lagen den 9 maj 1932 om förekommande av alkoholdryckers insmuggling från öppen sjö (135/1932),

6) 27 § lagen den 22 april 1999 om sammankomster (530/1999),

7) 8 § 2 mom. lagen den 14 juli 1978 om handel med samt installering och reparation av trafikförmödenheter (570/1978),

8) 4 a § 2 mom. lagen den 21 december 1962 om kreditvillkor inom avbetalningshandeln (622/1962), sådant det lyder i lag 118/1970,

9) 5 § lagen den 24 juli 1998 om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998),

10) 8 § lagen den 9 mars 1990 om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990),

11) 11 § 3 mom. lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (263/1953), sådant det lyder i lag 89/1983,

12) 23 § 2 mom. lagen den 28 november 1994 om obligatorisk upplagring av importerade bränslen (1070/1994),

13) 99 § läkemedelslagen av den 10 april 1987 (395/1987) samt mellanrubriken före nämnda 99 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1046/1993,

14) 22 § lagen den 27 augusti 1999 om tryckbärande anordningar (869/1999),

15) 20 § 3 mom. radiolagen av den 10 juni 1988 (517/1988), sådant det lyder i lag 677/1992,

16) 10 § 3 mom. lagen den 17 maj 1947 om gränsszon (403/1947), sådant det lyder i lag 533/1976,

17) 10 § 2 mom. lagen den 6 mars 1942 om standardisering (197/1942),

18) 63 § strålskyddslagen av den 27 mars 1991 (592/1991),

19) 46 § telemarknadslagen av den 30 april 1997 (396/1997),

20) 10 § 4 mom. lagen den 23 maj 1969 om bekämpningsmedel (327/1969), sådant det lyder i lag 707/1995,

21) 13 § lagen den 10 februari 1995 om förströelseanordningar (164/1995),

22) 64 § avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993),

23) 5 kap. 6 § lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/1988),

24) 17 § 3 mom. marktäktslagen av den 24 juli 1981 (555/1981),

25) 25 § 3 mom. byggnadsskyddslagen av den 18 januari 1985 (60/1985),

26) 55 § elsäkerhetslagen av den 14 juni 1996 (410/1996),

27) 28 § lagen den 20 december 1996 om veterinär gränskontroll (1192/1996), (*utesl.*)

28) 38 § lagen den 27 juni 1997 om medicinsk behandling av djur (617/1997),

29) 35 § lagen den 2 augusti 2000 om handel med utsäde (728/2000), (*Ny*)

30) 14 § lagen den 1 december 2000 om ädelmetallarbeten (1029/2000), (*Ny*) samt

31) 35 § 2 mom. lagen den 6 april 2001 om posttjänster (313/2001). (*Ny*)

2 §
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen
ger akt på tillämpningen av 10 kap. 3 §*

*strafflagen om utvidgat förverkande av
vinning och vidtar åtgärder för att eli-
minera eventuella olägenheter.*

Helsingfors den 14 juni 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Jyri Häkämies /saml
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänt
Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna

Susanna Rahkonen /sd
Tero Rönkä /sd
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml
ers. Seppo Lahtela /cent (delvis)
Reijo Laitinen /sd (delvis).

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Timo Tuovinen.